

E-LEARNING W OFENSYWIE

ROZMOWA Z ANNĄ IGNACZAK, PRZEWODNICZĄCĄ KOMISJI APLIKACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH, CZŁONKIEM PREZYDIUM KRRP X KADENCJI

Niespełna dwa miesiące temu Krajowa Rada Radców Prawnych podjęła m.in. uchwałę w sprawie standardów zajęć e-learningowych dla aplikantów radcowskich (uchwała nr 154/X/2019). Jakie są to standardy?

Standardy zajęć e-learningowych dotyczą zajęć aplikantów zarówno objętych, jak i nieobjętych programem aplikacji i planem szkolenia. Ich zasadniczym celem było usystematyzowanie oraz ujednolicenie zasad tworzenia i prowadzenia zajęć dla aplikantów z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Na ich podstawie osoby opracowujące zajęcia

e-learningowe z danego przedmiotu (zakresu tematycznego) będą zobowiązane do spełnienia określonych zasad i warunków dotyczących m.in. wymagań techniczno-informatycznych, organizacyjnych oraz materiałów dydaktycznych zamieszczanych na platformie. Standardy określają zasady korzystania z platformy przez aplikantów, zaliczenia zajęć oraz uzyskania certyfikatu. Wprowadzają również obowiązek ewaluacji zajęć e-learningowych pod kątem ich przejrzystości, dostosowania platformy do zajęć, poprawności merytorycznej i językowej oraz prezentacji tekstu, metodyki nauczania, organizacji infrastruktury informatycznej.

Za utworzenie platformy – modułu zajęć e-learningowych dla aplikantów radcowskich – oraz za jej administrowanie odpowiedzialna jest Krajowa Izba Radców Prawnych. Spoczywa na niej również obowiązek zapewnienia infrastruktury technicznej platformy i mechanizmów zabezpieczających jej zasoby przed dostępem osób trzecich oraz zabezpieczenia danych osobowych aplikantów.

Czy Komisja Aplikacji miała udział w opracowaniu tych standardów?

Komisja Aplikacji opracowała standardy, jednak zrobiła to oczywiście przy wsparciu specjalisty w zakresie IT zatrudnionego w Biurze KIRP. To zadanie było realizacją planu pracy Komisji na 2019 rok – a szerzej dyrektyw XI Krajowego Zjazdu Radców Prawnych w sprawie „Wytycznych działania samorządu radców prawnych na lata 2016–2020” – który w pkt IV ppkt 3 w zakresie aplikacji wskazał na konieczność „szerszego stosowania nowoczesnych metod szkolenia, np. w formie e-learningu”.

Ile jest zajęć e-learningowych na każdym roku aplikacji radcowskiej i od kiedy aplikanci będą mogli z nich skorzystać?

Standardy zakładają, że liczba godzin zajęć e-learningowych nie będzie przekraczać 10% minimalnej liczby 240 godzin zajęć aplikantów, określonych w programie aplikacji dla każdego roku aplikacji. Docelowo mają to być nie więcej niż 24 godziny na każdym roku. Rady okręgowych izb radców prawnych będą miały możliwość skorzystania z zajęć e-learningowych, począwszy od roku szkoleniowego 2020.

Mec. Anna Ignaczak

Kto ustala przedmiot i zakres tematyczny takich zajęć?

Przedmiot i zakres tematyczny (merytoryczny) zajęć e-learningowych rekomenduje Komisja Aplikacji, a zatwierdza Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych. W bieżącym roku z uwagi na to, że uchwały rad OIRP w sprawie rocznych planów szkoleń dla każdego roku aplikacji na rok szkoleniowy 2020 muszą być podjęte do 31 grudnia 2019 r., przedmioty i zakres tematyczny zajęć e-learningowych, jak i osoby opracowujące te zajęcia wskazała Komisja Aplikacji. Natomiast kolejne zajęcia będą opracowywane po przeprowadzeniu konsultacji z izbami, aby zakres tematyczny zajęć e-learningowych dostosować do oczekiwań aplikantów.

Czy okręgowe izby również będą mogły tworzyć zajęcia e-learningowe dla aplikantów radcowskich?

Obecnie żadna izba nie opracowuje takich zajęć. Niemniej jednak nie ma żadnych przeciwwskazań, aby izby podjęły się takiego zadania, oczywiście z zachowaniem standardów uchwalonych przez KRRP. Izby będą mogły zgłaszać opracowane zajęcia e-learningowe z danego zakresu tematycznego do Komisji Aplikacji KRRP. Po sprawdzeniu ich pod kątem spełnienia standardów będą one zamieszczane na platformie KIRP i udostępniane aplikantom radcowskim w kraju.

Czy są już przygotowane jakieś zajęcia e-learningowe dla aplikantów radcowskich?

Rady OIRP, podejmując uchwały w sprawie rocznych planów szkolenia aplikantów na rok szkoleniowy 2020, będą mogły skorzystać fakultatywnie z siedmiu zajęć e-learningowych, które obecnie są w końcowej fazie opracowywania i najpóźniej do połowy grudnia będą implementowane na platformę e-learningową KIRP. Komisja Aplikacji przyjęła założenie, że każde z zajęć będzie trwać 3 godziny lekcyjne (135 minut) i zakończy się testem zaliczeniowym złożonym z 20 pytań i trzema odpowiedziami, z których jedna jest prawidłowa.

Czy nie obawia się pani, że aplikant może fikcyjnie odbyć te zajęcia?

Nie, platforma e-learningowa nie daje takiej możliwości. System po zalogowaniu się aplikanta monitoruje jego pracę, sprawdza wszystkie jego aktywności i dopiero po ich zakończeniu dopuszcza go do testu zaliczeniowego. Aby ułatwić aplikantom korzystanie z zajęć e-learningowych, na platformie zamieszczona zostanie szczegółowa instrukcja.

Muszę podkreślić, że nieodbycie przez aplikanta zajęć e-learningowych przewidzianych w rocznym planie szkolenia w danym roku szkoleniowym będzie równoznaczne z nieobecnością na zajęciach z danego przedmiotu, która zaliczona zostanie do nieobecności w ramach limitu 54 godzin na każdym roku (§ 23 ust. 1 Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej).

Nowością w aplikacji radcowskiej jest możliwość zdawania kolokwium pisemnych z wykorzystaniem programu komputerowego i własnych komputerów aplikantów. Czy**proces wdrożenia programu „Kolokwium” w izbach już się zakończył?**

Jeszcze tylko jedna izba nie podpisała umowy licencyjnej na korzystanie z programu „Kolokwium”. Natomiast w pozostałych izbach proces wdrożenia programu jest w toku lub został zakończony – znaczna część aplikantów zdawała już kolokwia pisemne przy użyciu własnych komputerów. 16 izb otrzymało już także zwrot kosztów zakupu programu. W budżecie KIRP na 2019 rok zapewnione zostały środki dla wszystkich izb w kwocie 170 tys. zł, obejmujące zakup licencji na korzystanie z programu, nośniki pendrive i nadzór autorski za pierwszy rok. Koszty nadzoru autorskiego za następne lata korzystania z programu w wysokości ok. 1 tys. zł rocznie będą ponosić poszczególne izby.

Umożliwienie aplikantom radcowskim pisania kolokwium z wykorzystaniem programu komputerowego i własnego sprzętu komputerowego, na wzór egzaminu radcowskiego, było odpowiedzią na ich oczekiwania. Umowy na udostępnienie odpowiedniego programu komputerowego izby podpisały z VEEO spółką z o.o. w Krzemienicy, współpracującą już w 2018 r. z OIRP w Rzeszowie, Katowicach i we Wrocławiu. W wyniku negocjacji udało mi się uzyskać bardzo korzystne warunki udostępnienia programu dla pozostałych izb. KRRP na posiedzeniu w grudniu 2018 r. podjęła uchwałę wyrażającą zgodę na zwrot izbom ww. kosztów z budżetu KIRP na 2019 rok. Projekt uchwały w tej sprawie został przygotowany również przez Komisję Aplikacji. Komisja opracowała także projekt przepisów porządkowych, w tym zakresie i wzór oświadczenia aplikanta o wyborze sposobu rozwiązania zadania podczas kolokwium pisemnego przy użyciu ww. aplikacji i własnego sprzętu komputerowego, które zostały rozesłane do okręgowych izb w celu fakultatywnego ich wykorzystania.

W trakcie ostatniego roku doszło również do istotnych zmian w zasadach funkcjonowania instytucji patronatu.

To prawda. 9 czerwca 2018 r. Krajowa Rada podjęła uchwałę nr 86/X/2018 zmieniającą „Regulamin odbywania aplikacji radcowskiej” oraz uchwałę nr 87/X/2018 w sprawie zmiany „Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku”. Projekty tych uchwał były przygotowane i opracowane przez Komisję Aplikacji.

Uchwalone zmiany „Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej” wprowadziły instrumenty, które wzmocniły instytucję patronatu, pogłębiły więzi patron–izba–aplikant, a także spowodowały identyfikację i personalizację pracy z aplikantem. Na patrona nałożony został obowiązek przekazywania okręgowej izbie informacji o terminach i tematach spotkań z aplikantem wraz ze wskazaniem konkretnych czynności zleconych aplikantowi i sposobu ich wykonania, a także o uczestniczeniu przez aplikanta w rozprawach sądowych. Natomiast okręgowe izby zobowiązane zostały do przekazywania patronowi informacji na temat przebiegu szkolenia aplikanta, w szczególności o wynikach kolokwium, obecności na zajęciach oraz zaliczeniach zajęć i praktyk.

Jakie inne pomysły i zadania Komisji Aplikacji mają być jeszcze wprowadzone?

W ramach udoskonalenia systemu kształcenia aplikantów radcowskich Komisja Aplikacji od maja prowadziła prace związane z opracowaniem pt. Zasady Dobrych Praktyk Patronatu. Jest to trudny projekt, dlatego też do jego realizacji Komisja zaprosiła dwóch radców prawnych mających doświadczenie w sprawowaniu funkcji patrona oraz specjalistę ds. mentoringu i coachingu. Pracę współautorów „Zasad” w imieniu Komisji Aplikacji koordynowała dr Agnieszka Sołtys. Opracowanie obejmuje trzy części: „Patronat jako relacja mistrz–uczeń”, „Zasady sprawowania patronatu w aktualnym stanie prawnym” oraz Zasady Dobrych Praktyk Patronatu.

Na początku listopada br. projekt „Zasad” został przedstawiony Prezydium KRRP, a 14 listopada 2019 r. odbyło się spotkanie Członków Komisji Aplikacji ze współautorami, poświęcone wyłącznie dyskusji nad projektem. Do połowy grudnia br. Zasady Dobrych Praktyk Patronatu zostaną udostępnione okręgowym izbom radców prawnych w celu ich wykorzystania. Stanowią one kolejny element zwiększenia efektywności patronatu.

Do zadań Komisji należy czuwanie nad realizacją programu aplikacji. Czy istnieją jakieś uchybienia, odstępstwa w programie w zakresie liczby godzin zajęć w formie wykładów konwersatoryjnych czy zajęć w formie ćwiczeń?

Kompetencje Komisji Aplikacji w tym zakresie wynikają z „Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej”, a należą do nich między innymi koordynacja i nadzór nad prowadzeniem aplikacji, realizacją programu aplikacji oraz przestrzeganiem postanowień Regulaminu przez rady OIRP. W ostatnich latach nie wystąpiły istotne uchybienia w izbach w zakresie liczby godzin zajęć z poszczególnych przedmiotów objętych programem aplikacji w formie wykładów konwersatoryjnych i ćwiczeń. W bieżącej kadencji do KRRP wpłynęły tylko dwie skargi od aplikantów radcowskich, które po przeprowadzonych przez Komisję Aplikacji wizytacjach okazały się bezpodstawne.

W tym miejscu warto podkreślić, że w ramach zmian Regulaminu, mających na celu zwiększenie liczby zajęć warsztatowo-ćwiczeniowych i praktycznych, w programach aplikacji określona została maksymalna liczba godzin zajęć w formie wykładów konwersatoryjnych oraz minimalna liczba godzin w formie ćwiczeń, którą izby mogą zwiększać. Obecnie relacja wykładów konwersatoryjnych w stosunku do ćwiczeń w ogólnej liczbie 240 godzin zajęć na każdym roku szkoleniowym wynoszą: na pierwszym roku aplikacji wykłady stanowią 41,25% (99 godz.), ćwiczenia 58,75% (141 godz.); na drugim roku wykłady to 38,75% (93 godz.), ćwiczenia 61,25% (147 godz.); a na trzecim wykłady stanowią 35,83% (86 godz.), a ćwiczenia 64,17% (154 godz.).

W jaki sposób odbywa się monitorowanie realizacji programu aplikacji i przestrzeganie postanowień Regulaminu przez rady okręgowych izb radców prawnych?

Komisja Aplikacji upoważniona jest do żądania od Rady okręgowej izby radców prawnych informacji dotyczących przebiegu szkolenia, w szczególności w zakresie realizacji programu aplikacji i organizacji zajęć aplikantów pod kątem wypełniania celów szkolenia, o których mowa w § 1 ust. 2 Regulaminu. Przewodnicząca Komisji zleca członkom Komisji przeprowadzenie wizytacji i przedstawienie raportu z wizytacji Komisji oraz dziekanowi Rady. W tym roku wizytacje przeprowadzone zostały w ośmiu izbach (ostatnie odbyły się 7 i 8 listopada), a w 2020 r. w pozostałych 11 izbach. Wnioski z wizytacji i ewentualne zalecenia przesłane zostaną do dziekanów wizytowanych izb.

Ilu jest obecnie aplikantów radcowskich?

Obecnie na aplikacji radcowskiej jest 6754 aplikantów. W 2018 r. było ich 5575, w 2017 r. – 5464, a w 2016 r. – 6080. Zatem na przestrzeni ostatnich czterech lat liczba aplikantów ulegała zmianom, ale trudno określić, jakie czynniki na to wpłynęły. Natomiast sukcesywnie zmniejsza się liczba osób przystępujących do egzaminu wstępnego na aplikację radcowską – w 2019 r. wyniosła ona 3364 i była o 1007 osób mniejsza niż w 2016 r.

W tym samym okresie poprawił się wskaźnik zdawalności osób przystępujących do egzaminu wstępnego na aplikację radcowską – wynik pozytywny w 2019 r. uzyskało 1861 osób, co stanowi 55,32% osób przystępujących do egzaminu, podczas gdy w 2016 r. było to ok. 40%.

Czy praca przewodniczącej Komisji Aplikacji KRRP jest absorbująca?

Tak, jest absorbująca i to zarówno praca przewodniczącej Komisji, jak i jej członków, albowiem oprócz zadań wynikających z „Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej” uchwałą KRRP Nr 82/X/2018 z 16 marca 2018 r. zostały rozszerzone kompetencje Komisji Aplikacji o dokonywanie analiz modelu szkolenia aplikacyjnego w celu jego modernizacji odpowiadającej potrzebom profesjonalnego kształcenia. Efektem tego jest m.in. umożliwienie aplikantom radcowskim zdawania kolokwium pisemnych z wykorzystaniem programu „Kolokwium”, opracowanie standardów zajęć e-learningowych i siedmiu zajęć e-learningowych, a także niebawem udostępnienie okręgowym izbom opracowania pt. Zasady Dobrych Praktyk Patronatu – do połowy grudnia 2019 r.

To jak pani godzi te obowiązki z życiem zawodowym?

Przeorganizowałam pracę w kancelarii, prawie wszystkie czynności administracyjno-biurowe, jak również prowadzenie spraw klientów w postępowaniach egzekucyjnych przejął syn, który pracuje ze mną już od kilkunastu lat. Natomiast część obowiązków związanych ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz klientów przejęła córka, która także wykonuje zawód radcy prawnego. Nadmieniam, że wykonuję również obowiązki wicedziekana Rady OIRP w Koszalinie. ◀

Rozmawiał Bogdan Bugdalski